

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	7
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	9
7. DENETİM BULGULARI	9
8. EKLER	36

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Ünvan ve Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Hizmet Sınıfı ve Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	4
Tablo 5: 2023 Yılında 250 No.lu Arazi ve Arsalar Hesabında Kayıtlı Tutar İçin Yıl Sonunda Yapılan Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri	20
Tablo 6: 2023 Yılında 250 No.lu Arazi ve Arsalar Hesabında Kayıtlı Tutar İçin Yıl Sonunda Yapılması Gereken Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri	20
Tablo 7: 250 No.lu Hesapta Enflasyon Düzeltmesi Yapılmış Tutar İçin 2024 Yılında Gerçekleştirilen/Gerçekleştirilmesi Gereken Taşıma İşlemleri	21
Tablo 8: Makine, Techizat ve Tüketim Malzemesi Alımı Yapılan Proje Listesi	33

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Üniversitenin Davalardan Kaynaklanan Borçlarının ve Yükümlülüklerinin Mali Tablolarda Gösterilmemesi
2. Takipteki Alacakların Muhasebe Sisteminde Yer Almaması
3. Kamu İdaresinin Fırat Teknokent Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ'deki Ödenmiş Sermaye Tutarına Ait Enflasyon Farkının Mali Tablolarda Gösterilmemesi
4. Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Düzenlenmesine Esas Taşınmaz Formlarının Bulunmaması Sebebiyle Bilançoda Maddi Duran Varlıklarda Gösterilen Tutarın Güvenilir Olmaması
5. Arazi ve Arsalarda Kayıtlı Tutarlar İçin Yapılan Enflasyon Düzeltmesi ve Yeni Değer Belirlenmesi İşlemlerinin Hatalı Olması

B. Diğer Bulgular

1. Proje Yardımları ve Bazı Gelirlerin Muhasebeleştirilmesinde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi Usullerine Uyulmaması
2. Yarıyıl Sınav Dönemlerinde Ders Veren Öğretim Elemanlarının Ek Ders Ücreti Hesabında Ders Yükünü Doldurma Şartının Aranmaması
3. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
4. "Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
5. Süreklilik Gösteren İhtiyaçların Kısımlara Bölünmek Suretiyle Temin Edilmesi
6. Kongre ve Sempozyum Projelerinin Bilimsel Araştırma Projesi Niteliği Taşınamaması
7. Bilimsel Araştırma Projeleri Bütçesinin Alt Yapı Projeleri Kapsamında Makine, Cihaz ve Tüketim Malzemesi Alımları için Kullanılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Fırat Üniversitesi, 11.04.1975 tarih ve 1873 sayılı Kanun ile kurulmuş olup kadrolarına ilişkin hükümleri saklı kalmak koşuluyla 1873 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun 31'inci maddesiyle yeniden yapılandırılmıştır.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Fırat Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında

ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 17 fakülte, 3 yüksekokul, 4 enstitü, 9 meslek yüksekokulu ve 26 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, ünvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Ünvan ve Kadro Durumu

Ünvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	477	33	510
Doçent	248	35	283
Doktor Öğretim Üyesi	370	126	496
Öğretim Görevlisi	260	80	340
Araştırma Görevlisi	488	439	927
Toplam	1.843	713	2.556

Tablo 2: İdari Personel Hizmet Sınıfı ve Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel İdari	609	337	946
Sağlık	972	363	1.335
Avukatlık	4	0	4
Teknik	131	89	220
Yardımcı	127	111	238
Sözleşmeli İdari Personel	243	244	487
İşçi	747	41	788
Toplam	2.833	1.185	4.018

Üniversitede 2024 yılsonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 4.676’dır. Ayrıca Üniversitede 8 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelin, (A) "Özel Bütçeli İdareler" bölümünde yer alan Fırat Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yılsonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

	Ödenek (1)	Gerçekleşme (2)	Gerçekleşme Oranı (2/1)
	(TL)		(%)
01 Personel Giderleri	3.599.819.400,00	3.569.098.219,00	99,15
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	432.684.600,00	420.184.391,00	97,11
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	437.249.766,00	311.855.314,00	71,32
05 Cari Transferler	457.383.271,00	448.013.900,00	97,95
06 Sermaye Giderleri	1.134.153.450,00	372.761.245,00	32,86
Toplam	6.061.290.487,00	5.121.913.069,00	84,50

31.12.2023 tarih ve 7489 sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5.419.991.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 641.299.487,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 6.061.290.487,00 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %84,50'si olan 5.121.913.069,00 TL kullanılmıştır.

Personel giderlerinde 3.599.819.400,00 TL ödeneğin 3.569.098.219,00 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 432.684.600,00 TL ödeneğin 420.184.391,00 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 437.249.766,00 TL ödeneğin 311.855.314,00 TL'si, cari transferlerde 457.383.271,00 TL ödeneğin 448.013.900,00 TL'si ve sermaye giderlerinde 1.134.153.450,00 TL ödeneğin 372.761.245,00 TL'si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu projelerinden 75.399.441,00 TL, Afet ve Acil Durum Hesabından 5.198,00 TL, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Projelerinden 1.066.964,00 TL, Kalkınma Ajansından 1.484.138,00 TL, bilimsel araştırma projelerinden 93.566.656,00 TL ve Avrupa Birliği hibelerinden 17.208.307,00 TL olmak üzere toplamda 188.730.704,00 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

	Gelir Tahmini (1)	Gerçekleşen (2)	Gerçekleşme Oranı (2/1)
	(TL)		(%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	46.498.000,00	85.517.017,00	183,91
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	5.275.086.000,00	5.215.024.325,00	98,86
Diğer Gelirler	98.407.000,00	139.478.322,00	141,74
Toplam	5.419.991.000,00	5.440.019.664,00	100,37
Gelirlerden Red ve İadeler (-)	0	2.129.425,00	-
Net Toplam	5.419.991.000,00	5.437.890.239,00	100,33

Üniversitenin 2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 5.419.991.000,00 TL olup yılsonunda net 5.437.890.239,00 TL bütçe geliri elde edilmiştir.

Üniversite tarafından yayımlanan mali tablolardaki bilgilere göre; dönem faaliyet geliri 5.832.929.750,06 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 2.129.424,77 TL, enflasyon düzeltmesi olumlu farkı 43.367.771.814,94 TL, faaliyet gideri 5.153.083.159,42 TL ve olumlu faaliyet sonucu 44.045.488.980,81 TL'dir.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

-Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılında gelirleri 2.311.271.005,57 TL, giderleri ise 2.775.052.968,29 TL olarak gerçekleşmiş olup dönem 463.781.962,72 TL zarar ile tamamlanmıştır.

-Sosyal Tesisler Müdürlüğünün 2024 yılı gelir toplamı 49.892.722,83 TL, gider toplamı 48.823.248,04 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 1.069.474,79 TL kâr ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversite, 20.05.2007 tarih ve 26527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 12097 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Fırat Teknoloji Geliştirme Bölgesi ilan edilen alanda kurulan ve 13.01.2009 tarih ve 7226 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde tescil olunan Fırat Teknokent Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ'nin de ortakları arasındadır. Şirketin kuruluş sermayesi 1.000.000,00 TL, Üniversitenin sahip olduğu 600 adet hisseye ve dolayısıyla %60 oranındaki ortaklığına karşılık gelen sermayesi ise 600.000,00 TL'dir. 29.09.2020 tarih

ve 10170 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde şirketin sermayesinin 1.500.000,00 TL'ye çıkarıldığı ilan olunmuş, Üniversitenin %60 oranındaki ortaklığının hisse değeri ise 900.000,00 TL'ye ulaşmıştır. 2024 yılsonuna değin herhangi bir kâr payı dağıtımı yapılmamıştır. Şirketin enflasyon düzeltmesi işlemi sonucunda ödenmiş sermaye tutarında 17.702.215,83 TL'lik olumlu fark meydana gelmiş, bu fark Üniversite tarafından sahip olunan %60'lık pay oranı esas alınarak 10.621.329,50 TL üzerinden Kamu İdaresine bildirilmemiş, İdare tarafından da takip edilip öğrenilmemiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir.

2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiş olmakla birlikte güncellenmemiştir. Yetki devirleri ve sınırları Elektronik Belge Yönetim Sistemine yerleştirilmiş ve İmza Yetkileri Yönergesi hazırlanmıştır. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Etik Davranış İlkeleri Yönergesi hazırlanmış olup ilgili Yönerge, Fırat Üniversitesi İdari Etik Davranış İlkeleri ve Kurumsal Etik Kurulu Yönergesi olarak güncellenmiştir. Yönerge ekinde yer alan Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi mevcut personele imzalatılmış olup göreve yeni başlayan personele de imzalatılarak personelin dosyasında muhafaza edilmektedir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik performans değerlendirmesi, disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemekle birlikte akademik personele yönelik Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma Yönergesi hazırlanmış, idari personel hakkında meri mevzuat hükümleri esas alınmıştır. Hassas görevlere ilişkin prosedürler Akademik ve İdari Birimler Hassas Görevler Listesi düzenlenerek belirlenmiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmıştır ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber tüm birimlerin katılımı açısından bu çalışmalar yeterli değildir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır ancak önem düzeyinin belirlenmemesi ve tüm birimlerde değerlendirme yapılmaması nedenleriyle eksiklik içermektedir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevlerin farklı kişiler arasında dağıtılmasıyla “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu İdaresinde ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcut olmakla birlikte güncel değildir. Eylem Planı, içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi çalışmaları iç kontrol çalışmalarının durması sebebiyle yapılmamaktadır. Üst yönetici tarafından görevlendirilmiş İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu bulunmamaktadır. Üniversitede iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu doludur. İç denetim birimi iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları yapmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Fırat Üniversitesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Üniversitenin Davalardan Kaynaklanan Borçlarının ve Yükümlülüklerinin Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Üniversitenin mülkiyetindeki taşınmazlar için kamulaştırılmaksızın el atıldığı iddiasıyla açılan ve tazminat talep edilen davalardan kaynaklı yükümlülüklerin, mali tablolarda gösterilmediği anlaşılmıştır.

19 No.lu "Karşılıklar, Koşullu Yükümlülükler ve Koşullu Varlıklar" başlıklı Devlet Muhasebesi Standardında yükümlülük doğuran geçmişteki bir olay, sorumluluk doğuran olay olarak adlandırılmaktadır. Sorumluluk doğuran olay ise bir kurum ya da kuruluşu, yükümlülüğü

yerine getirmesi dışında gerçekçi bir alternatifte sahip olmadığı bir durumla karşı karşıya bırakan, açık veya zımni kabulden doğan bir yükümlülük getiren olaydır. Bir olayın sorumluluk doğuran olay olarak nitelendirilmesi için kurum ya da kuruluşun söz konusu olayın doğurmuş olduğu yükümlülüğü yerine getirmekten daha gerçekçi bir seçeneğinin olmaması gerekir. Sözü edilen durum sadece yükümlülüğün yerine getirilmesinin kanunen zorunlu olması veya olayın (kurum ya da kuruluşa ait bir olay da olabilir), söz konusu kuruluşun ilgili yükümlülüğü yerine getireceğine dair diğer taraflar nezdinde geçerli beklentiler yarattığı, zımni kabulden doğan bir yükümlülük olması durumlarında oluşur. Yükümlülük ise geçmişteki işlem ve olaylardan doğan ve ödenmesi sonucunda, idarenin ekonomik kaynak ve değerlerinde azalma gerçekleşmesi beklenen, idareye ait mevcut borç ve sorumluluktur.

19 No.lu Standartta mali tabloların, kuruluşun gelecekteki olası mali durumuyla değil raporlama tarihindeki mali durumuyla ilgilendiği, bu nedenle, gelecekte faaliyete devam etmek için katlanılacak maliyetler için karşılık ayrılmayacağı, mali durum tablosunda yer alan yükümlülüğün sadece raporlama tarihi itibarıyla mevcut olan yükümlülük olduğu belirtilmiş, karşılık olarak mali tablolara yansıtılan tutarların, kurum ya da kuruluşun gelecek dönem faaliyetlerinden bağımsız, geçmiş dönemlerde oluşmuş olaylardan kaynaklanan yükümlülükler olduğu ifade edilmiştir. Aynı Standartta aşağıdaki koşulların varlığı halinde karşılıkların mali tablolara yansıtılacağı yer almakta olup bunlar;

- 1) Geçmiş bir olaydan kaynaklanan açık veya zımni bir yükümlülüğün bulunması,
- 2) Yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda veya hizmet sunumu potansiyeli içeren kaynakların kurum ya da kuruluştan çıkmasının muhtemel olması,
- 3) Yükümlülük tutarının güvenli bir biçimde tahmin edilebiliyor olmasıdır.

19 No.lu Standarttaki açıklamalar uyarınca İdarelerin; kamulaştırmamasız el atma davalarına konu olup sonucu kesinleşenlerle ilgili doğmuş ve ödenecek hale gelmiş borçlarının yanı sıra aynı konuda devam eden davaları nedeniyle kaynaklarında azalma gerçekleşmesi beklenen, dolayısıyla karşılık ayırması gereken borç ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Adı geçen standarda göre karşılıklar; mevcut bir yükümlülük olduklarından ve yükümlülüğün ifası için ekonomik fayda veya hizmet sunumu potansiyeli içeren kaynakların kurum ya da kuruluştan çıkması gerekeceğinden, yükümlülük olarak muhasebeleştirilmelidir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 379 ve 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesaplarının niteliğine ilişkin hükümler ihtiva eden 293 ve 344'üncü maddelerinde; kamu idarelerinin geçmişteki bir olay sonucunda, kontrolünde olmayan gelecekteki belirsiz olayların gerçekleşmesi ya da gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek olan ve ekonomik bir fayda veya hizmet potansiyeli içeren kaynakların çıkışı güvenilir ve gerçekçi bir şekilde ölçülebilen yükümlülükleri için ayrılan karşılıklardan kısa-uzun vadeli olan ve Yönetmelik'te diğer hesaplarla ilişkilendirilmeyenlerin bu hesaplara kaydededileceği ifade edilmiştir.

Üniversitenin kamulaştırmasız el atma davalarına konu iki dosyası bulunmakta olup bu dosyalardan birisinin kesinleşerek tazminat bedelinin 2024 yılı içerisinde ödendiği, diğer dosyanın 250.000,00 TL tazminat talebiyle açılan dava olduğu ve halen sonuçlanmadığı anlaşılmıştır. 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporuna konu edilen iki dosyadan kaynaklanan yükümlülüklerin 31.12.2024 tarihine kadar muhasebe kayıtlarında gösterimi sağlanmamış, yükümlülük hesapları kullanılmadan kesinleşen bir davadan kaynaklanan borç ödenmiştir. 250.000,00 TL tazminat bedeli üzerinden açılan ve henüz sonuçlanmayan dava tutarının yükümlülük kaydı, 14.01.2025 tarih ve 2025/300 No.lu Muhasebe İşlem Fişi ile 2025 mali yılında yapıldığından 2024 mali yılı tablolarında 479 No.lu hesaba yer verilmemiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulgudaki tespitle ilgili olan birimlerin uyarıldığı, bundan sonrası için gerekli önlemlerin alındığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; taşınmaz davalarından kaynaklı olup içeriği tazminat ödenmesi veya kamulaştırma bedeli olsun ya da olmasın Üniversite aleyhine açılan ve devam eden davalara ait yükümlülüklerin 379 ve 479 No.lu hesaplar ile mali tablolarda gösteriminin sağlanması ve Hukuk Müşavirliği tarafından Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının kayıt yapılmasını teminen zamanında bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu haliyle 2024 yılı bilançosunda 479 No.lu hesapta 250.000,00 TL eksiklik ve karşılık hesabı olan 630 Giderler Hesabından dolayı Faaliyet Sonuçları Tablosunda aynı tutarda fazlalık bulunmaktadır.

BULGU 2: Takipteki Alacakların Muhasebe Sisteminde Yer Almaması

Tahsil edilemediği için hukuk birimince takibe alınan taşınmaz kiralamalarına ilişkin alacak tutarlarının 120 No.lu Gelirlerden Alacaklar Hesabından 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının niteliğine ilişkin 54'üncü maddesinde bu hesabın; mevzuatı gereğince tahakkuk

ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in 56'ncı maddesinde ise takibe alınan alacakların 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği ve 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında kayıtlı alacaklardan, nakden veya mahsuben yapılan tahsilat tutarlarının bir taraftan 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar hesabına alacak, 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Üniversite Hukuk Müşavirliğinde 4 adet icra dosyası ve bu dosyalardan oluşan toplam 152.513,34 TL takipli alacağın muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilerek 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporuna konu edilmiş olmakla birlikte bu tutarların kayda alınma işlemi 14.01.2025 tarih ve 2025/301 No.lu Muhasebe İşlem Fişi ile yapıldığından 2024 mali yılı tablolarındaki hata devam etmiştir.

Kamu İdaresi tarafından, Hukuk Müşavirliği ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı arasında gerekli koordinasyonun sağlandığı ve tespit edilen eksikliklerin giderildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; takipli hale gelen alacakların muhasebede doğru hesaplarda gösteriminin sağlanması için Hukuk Müşavirliği ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının birlikte çalışması gerekmekte olup 2024 mali yılı bilançosunda 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıtlı olan ancak takipli hale gelen 152.513,34 TL tutarındaki alacağın 121 No.lu hesapta gösterilmemesinden dolayı bu hesapta eksiklik, 120 No.lu hesapta ise fazlalık bulunmaktadır.

BULGU 3: Kamu İdaresinin Fırat Teknokent Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ'deki Ödenmiş Sermaye Tutarına Ait Enflasyon Farkının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Üniversitenin Fırat Teknokent Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ'deki 900.000,00 TL ödenmiş sermaye tutarına yönelik hesaplanan enflasyon farkının, mali tablolara yansıtılmadığı tespit edilmiştir.

Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından 2013 yılında "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Mali Raporlama" başlıklı 10 numaralı Devlet Muhasebesi Standardının

yayımlanmasının ardından, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile muhasebe uygulama yönetmelikleri revize edilerek enflasyon düzeltmesinin genel esasları belirlenmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 30'uncu maddesi uyarınca enflasyon düzeltmesinin şartları; içinde bulunulan hesap dönemi dahil son 3 hesap döneminin kümülatif Yİ-ÜFE artışının %100'den fazla, içinde bulunulan hesap döneminde ise %10'dan fazla olmasıdır. Bu şartlar birlikte gerçekleştiğinde enflasyon düzeltmesi uygulaması yapılmaktadır. Aynı maddenin son fıkrasında, Hazine ve Maliye Bakanlığına parasal ve parasal olmayan kalemleri belirleme ile enflasyon düzeltmesinin uygulanmasına yönelik usul ve esas belirleme yetkisi verilmiştir. Anılan yetki ile "Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması" konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 85) 16.12.2023 tarihli ve 32401 sayılı Resmi Gazete'de 31.12.2023 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yayımlanmıştır. Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne eklenen geçici madde ile kurumlar vergisine tabi olmamak şartı ile merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde, sosyal güvenlik kurumlarında ve mahalli idarelerde 2023 yılı hesap dönemi sonunda enflasyon düzeltmesi uygulamasının yapılması zorunlu kılınmıştır. Genel Tebliğ ile belirlenen esas ve usullerin kapsamlı olarak açıklanması bakımından da Enflasyon Düzeltmesi Uygulamasına İlişkin Kılavuz hazırlanmıştır.

Anılan Kılavuzun 3-A maddesinde mali duran varlıklarda enflasyon düzeltmesi ve muhasebe kayıtlarına ilişkin örneklerle yer verilmiştir. Buna göre; mali duran varlıklar hesabının enflasyon düzeltmesi işlemleri sermaye yatırılan kuruluşun kurumlar vergisi mükellefi olması ve bu kuruluşun ilgili kuruma ait ödenmiş sermaye kaleminde enflasyon düzeltmesi yapması durumunda işleyecek bir süreç olup 240, 241 ve 242 No.lu muhasebe hesaplarında yer alan tutarlar, sermaye yatırılan kuruluştaki ödenmiş ve ödenmemiş ancak taahhüt edilmiş sermaye tutarlarının toplamına eşit olmak zorundadır. Yatırım yapılmış kuruluşların ödenmiş veya ödenmemiş sermayesi ise nominal değer ile bu kuruluşların muhasebe kayıtlarında izlenmektedir. Sermaye yatırılan kuruluştaki enflasyon düzeltmesi uygulaması, kamu idaresine ait ödenmiş sermaye tutarlarını gerçek anlamda etkilemeyecek, diğer bir ifadeyle herhangi bir sermaye hareketine sebebiyet vermeyecektir. Ancak sermaye yatırılan kuruluştaki enflasyon düzeltmesi uygulaması kapsamında, sermaye hareketi oluşmayacak olsa bile, ödenmiş sermaye tutarlarına yönelik enflasyon farkı hesaplandığında buna yönelik ilgili kamu idaresince de gerekli kayıtlar yapılacaktır. Kurumlar vergisi mükellefi olup enflasyon düzeltmesi yapan kuruluşlar ödenmiş sermaye tutarlarına yönelik enflasyon farkı hesapladıklarında, bu farkı (kamu idaresince sahip olunan pay oranı esas alınmak üzere) usulünce ilgili kamu idaresine

bildirecekler ve kamu idaresince de takip edilerek öğrenilecektir. Söz konusu enflasyon farkları ilgili hesabın “98- Enflasyon Farkları” yardımcı hesabına kaydedilecektir. Farka ilişkin bilgi kamu idaresine sonraki yıl için geldiğinde ise 698 kodlu hesap yerine “570.98-Geçmiş Yıllar Enflasyon Farkları” hesabı kullanılacaktır.

Üniversite, 20.05.2007 tarih ve 26527 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 12097 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Fırat Teknoloji Geliştirme Bölgesi ilan edilen alanda kurulan ve 13.01.2009 tarih ve 7226 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde tescil olunan Fırat Teknokent Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ’nin ortakları arasındadır. Adı geçen AŞ’nin kuruluş sermayesi 1.000.000,00 TL, Üniversitenin sahip olduğu 600 adet hisseye ve dolayısıyla %60 oranındaki ortaklığına karşılık gelen sermayesi ise 600.000,00 TL’dir. 29.09.2020 tarih ve 10170 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde şirketin sermayesinin 1.500.000,00 TL’ye çıkarıldığı ilan olunmuş, Üniversitenin %60 oranındaki ortaklığının hisse değeri ise 900.000,00 TL’ye ulaşmıştır.

Yapılan incelemede; Fırat Teknokent Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ’nin 2024 yılı Mayıs ayında kesinleşen 2023 yılı mali tablolarında enflasyon düzeltmesi uygulaması mevcut olduğu halde Şirket, ödenmiş sermaye tutarına yönelik enflasyon farkını Üniversiteye bildirmemiş Üniversite de takip etmemiştir. Tarafımızca temin edilen adı geçen şirketin kurumlar vergisi beyannamesine ek mali tablolarında sermaye hesabında kayıtlı 1.500.000,00 TL ödenmiş sermaye tutarının 19.183.465,83 TL’ye çıkmış olduğu, enflasyon düzeltmesi olumlu farkı olan 17.702.215,83 TL’nin %60’ı olan 10.621.330,10 TL’nin ise Üniversitenin 900.000,00 TL tutarındaki sermayesinin enflasyon farkı olduğu anlaşılmıştır. Bu farkın bilanço hesaplarından olan 241.98-Enflasyon Farkları ve 570.98-Geçmiş Yıllar Enflasyon Farkları hesaplarına alınmaması nedeniyle 24 Mali Duran Varlıklar ve 57 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesap Gruplarında 10.621.330,10 TL eksiklik bulunduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından, 16.05.2025 tarih ve 2025/7857 No.lu muhasebe işlem fişiyle gerekli kayıtların yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; bulguda yer verilen tespitlerle ilgili kayda alma işlemleri 2025 yılında yerine getirilmekle birlikte görüş verilen mali tablolar 2024 mali yılına ait olduğundan, bilanço hesaplarından olan 241 ve 570 No.lu hesaplarda 10.621.330,10 TL eksiklik bulunmaktadır.

BULGU 4: Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Düzenlenmesine Esas Taşınmaz Formlarının Bulunmaması Sebebiyle Bilançoda Maddi Duran Varlıklarda Gösterilen Tutarın Güvenilir Olmaması

Üniversitede taşınmaz kayıt formlarının düzenlenmediği, bu formlardaki bilgilerden yararlanılarak hazırlanması gereken icmal cetvellerinin bulunmaması nedeniyle de varlıkların bilançodaki değerlerinin dayanağının tespit edilemediği anlaşılmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması işlemi olduğu hükmüne yer verilmiş, devamında da kayıtların belgeye dayanmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri ile görevli birim ve personelin Yönetmelik eklerinden olan Ek 1'deki Kayıt Planına göre oluşturacakları EK 2'deki formları, en geç yedi gün içinde muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine ve mali hizmetler birimine işlemin yapıldığı ayı takip eden ay sonuna kadar, Aralık ayı içinde işlem yapılanların ise aynı ayın sonuna kadar maliki kamu idaresine göndermekle yükümlü oldukları hükmü bulunmaktadır.

Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesine göre kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince; taşınmazlardan idare adına tescilli olanlar, tapu kütüğünde idare adına kayıtlı olmayıp ekonomik değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanlar, orta malları, genel hizmet alanlarında bulunanlar, tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı idareye verilen taşınmazlar için Yönetmelik eki 1'de yer alan kayıt planı esas alınarak Yönetmelik'in diğer eklerinden olan ilgili formlara adet, yüzölçüm, değer ve diğer bilgiler kaydedilecek, hazırlanan bu formlar taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderilecek, mali hizmetler birimince bu formlar konsolide edilerek Yönetmelik ekleri arasında bulunan ek 7'deki örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulacak, icmal cetvellerinde kayıt planında belirtilen unsurların her biri için bir satır ayrılacak ve bu taşınmazlara ilişkin adet, yüzölçüm ve değer toplamaları belirtilecektir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri esas alınarak yürütülen denetim sonucunda; taşınmazların Yönetmelik’le belirlenen kayıt planı esas alınarak yine Yönetmelik’te yer verilen taşınmaz formlarına kaydedilmesinden ve bu formların mali hizmetler birimi olan Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gönderilmesinden Üniversitedeki Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığının ve burada görevli bir personelin sorumlu olduğu, ancak adı geçen birim ve personel tarafından Yönetmelik gereğince taşınmaz kayıtlarında kullanılması gereken formların düzenlenmediği, dolayısıyla taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanmasına esas bilgilerin bulunmadığı, bu cetvellerin olmaması nedeniyle de taşınmazların toplam adedi, yüzölçümü ve toplam değeri ile muhasebe kayıtlarındaki bilgilerin karşılaştırılmasının mümkün olmadığı görülmüştür. Bu haliyle Kamu İdaresinin 2024 yılı bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı ile bu varlıkların amortismanlarının izlendiği 257 Birikmiş Amortismanlar ile Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabındaki tutarlar güvenilir değildir.

Kamu İdaresi tarafından, taşınmaz formlarının mevzuat hükümlerine uygun olarak hazırlanması için başlatılan çalışmaların devam ettiği, çalışması biten formların muhasebe kayıtlarıyla karşılıklı teyit edildiği ve gerekli güncellemelerin yapıldığı bilgisi verilmekle birlikte herhangi bir düzeltici belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresinin mülkiyetinde, kullanımında ve yönetiminde olan taşınmazların Yönetmelik ekindeki kayıt planları esas alınarak yine Yönetmelik eklerindeki taşınmaz kayıt formları örnekleri üzerinden her bir taşınmaz için tüm bilgileri içerecek şekilde hazırlanması, sonrasında bu formların icmal işlemi için Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gönderilerek formlardaki bilgiler ile muhasebede kayıtlı bilgilerin mutabakatının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Arazi ve Arsalarda Kayıtlı Tutarlar İçin Yapılan Enflasyon Düzeltmesi ve Yeni Değer Belirlenmesi İşlemlerinin Hatalı Olması

250 Arazi ve Arsalar Hesabının açılış kayıtlarındaki tutarın 2023 yılı dönem sonunda gerçekleştirilen enflasyon düzeltmesi işlemlerinde düzeltme katsayısına esas fiyat endekslerinin hatalı belirlenmesi sebebiyle fazlalık içerdiği, 2024 yılı dönem sonunda 250 No.lu hesapta kayıtlı tutar için yapılan yeni değer belirleme işleminin de geçmişten gelen hata nedeniyle yanlış gerçekleştirildiği, sonuç olarak geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçlarının, enflasyon düzeltmesi tutarlarının, dönem faaliyet sonucunun ve 250 No.lu hesap tutarının doğru ve gerçeğe uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından 2013 yılında “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Mali Raporlama” başlıklı 10 numaralı Devlet Muhasebesi Standardının yayımlanmasının ardından, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile muhasebe uygulama yönetmelikleri revize edilerek enflasyon düzeltmesinin genel esasları belirlenmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Enflasyon düzeltmesi” başlıklı 30’uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca enflasyon düzeltmesi yapılabilmesi için içinde bulunulan hesap dönemi dahil son 3 hesap döneminin kümülatif Yİ-ÜFE artışının %100’den fazla, içinde bulunulan hesap döneminde ise %10’dan fazla olması gerekmektedir. Anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre enflasyon düzeltmesi işlemi, kamu idarelerinin mali tablolarında yer alan parasal olmayan kalemlerin düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle gerçekleştirilmekte, beşinci fıkrası gereğince daha önce düzeltme işlemine tabi tutulan bir mali tabloda yer alan ve düzeltmeye esas tarihleri düzeltme yapılmış tarihten öncesi olan kalemler taşıma işlemine tabi tutulmakta ve düzeltme işlemi, daha önce düzeltilmiş tutarların taşıma katsayısı ile çarpılması suretiyle yapılmaktadır.

Anılan Yönetmelik’in 30’uncu maddesinin son fıkrasıyla maddede yer alan hükümlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmiş, Bakanlık tarafından bu yetkiye istinaden “Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması” konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 85) hazırlanmış ve söz konusu Tebliğ 16.12.2023 tarihli ve 32401 sayılı Resmi Gazete’de 31.12.2023 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yayımlanmış, Genel Tebliğ ile belirlenen esas ve usullerin kapsamlı olarak açıklanması bakımından da Enflasyon Düzeltmesi Uygulamasına İlişkin Kılavuz hazırlanmıştır.

85 Sıra No.lu Tebliğ’in “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının;

-(b) bendinde düzeltme katsayısı; mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı,

-(c) bendinde enflasyon düzeltmesi; parasal olmayan kalemlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle, mali tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanmasını,

-(ç) bendinde fiyat endeksi; Türkiye İstatistik Kurumunca Türkiye geneli için hesaplanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksini (Yİ-ÜFE),

-(ğ) bendinde taşıma; mali tablolardaki parasal ve parasal olmayan kalemlerin, taşıma katsayısı kullanılarak ilgili dönemin sonundaki yeni değerlerinin hesaplanması işlemini,

-(h) bendinde taşıma katsayısı; mali tabloların ait olduğu tarihe ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı,

ifade eder, denilmiştir.

Aynı Tebliğ'in "Enflasyon düzeltmesi işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca enflasyon düzeltmesi yapılan yıldan sonraki yıllarda enflasyon düzeltmesi şartlarının bulunması halinde, önceki yıl enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş kalemler, taşıma katsayısı kullanılarak düzeltilecektir. Ayrıca on birinci fıkarda; Bakanlıkça yürütülen bilişim sistemlerini kullanan kamu idarelerinin taşınmazlarının enflasyon düzeltmesi işlemlerinin muhasebe birimlerince başlatılacağı, taşınmaz kayıt formlarında yapılacak güncelleme için enflasyon düzeltmesi farklarının geçici 2'nci maddede belirtilen durum haricinde taşınmaz bazında ilgili birimlere iletileceği de ifade edilmiştir.

Tebliğ'in;

-“Enflasyon düzeltmesine yönelik muhasebe kayıtları” başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farkların ilgili hesaba borç ve 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak kaydedileceği, üçüncü fıkrasında dönem sonu işlemleri kapsamında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kalanının, geçici 1'inci maddede belirtilen durum haricinde (geçici 1'inci maddede 2023 yılı enflasyon düzeltmesi işlemi sonucunda 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabında oluşacak borç ya da alacak kalanının ilgisine göre; 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının veya 580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabının “98-Geçmiş Yıllar Enflasyon Farkları” yardımcı hesabına aktarılacağı düzenlenmiştir.) 690 Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılacağı,

-“İlk düzeltme işlemi için uygulanacak özel katsayılar” başlıklı GEÇİCİ MADDE 2'nin birinci fıkrasında kapsamdaki kamu idarelerinin 250 Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı taşınmazlarının enflasyon düzeltme işlemlerinin, 2023 yılı mali tablolarının ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin 2017 yılı Aralık ayı fiyat endeksine bölünmesi sonucu hesaplanacak katsayı ile yapılacağı,

-“İlk düzeltme işleminde mali tabloların ait olduğu aya ilişkin kullanılacak endeks” başlıklı GEÇİCİ MADDE 3’ün birinci fıkrasında 2023 yılı enflasyon düzeltme işlemlerinde, 2023 yılı Kasım ayı fiyat endeksinin mali tablonun ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksi olarak kullanılabileceği,

hükümleri bulunmaktadır.

Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Kılavuzda 250 Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı taşınmazların ilk enflasyon düzeltmesi işlemlerinin; yapılan genel envanter çalışmaları dikkate alınarak 2017 yılı Aralık ayı olarak belirlendiği, buna göre arazi ve arsaların enflasyon düzeltmesinde 2017 yılı Aralık ayı ile 2023 yılı Kasım veya Aralık ayı esas alınarak hesaplanacak tek bir katsayı ile işlem yapılabileceği, 2017 yılından sonra gerçeğe uygun değeri ile güncellenmiş taşınmazlar için güncelleme yapılan tarihin düzeltmeye esas tarih olarak alınabileceği ifade edildikten sonra enflasyon düzeltmesine şartlardan birisi kaybedilene kadar uygulanmaya devam edileceği, bu nedenle ilk düzeltme işlemi yapıldıktan sonraki yıl daha önce düzeltme işlemine tabi tutulmuş kalemlerin bu sefer taşıma katsayısı ile düzeltileceği açıklamaları bulunmaktadır.

Denetlenen Kamu İdaresinde enflasyon düzeltmesine konu 250 Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı tutarı oluşturan yeni değer belirleme işlemlerine ilişkin yapılan inceleme sonucunda;

2023 mali yılı açılış kayıtlarında hesapta kayıtlı tutarı oluşturan taşınmazlarla ilgili olarak Mart ayı içerisinde değerlendirme işlemleri yapıldığı ve kayıtlara yansıtıldığı, sene sonunda enflasyon düzeltmesi işlemlerinde Tebliğ hükümleri ve Kılavuz açıklamaları dikkate alınmadan düzeltme katsayısının başlangıç endeksinin değerlendirme yapılan ay olan 2023 Mart ayı yerine 2017 yılı Aralık ayı esas alınarak hesaplama yapıldığı, bunun sonucunda 2023 yılına ait tablolarda 250 No.lu hesapta ve 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında fazla gösterime neden olduğu, enflasyon uygulamasının devam ettiği 2024 yılına esas yeni değer hesaplama işlemlerinde eski değer üzerinden hesaplama yapılması gerektiği için hatalı olan eski değer, hesaplama sonucu bulunan ve kayda alınan yeni değeri de etkilediği ve 2024 mali yılı faaliyet sonuçları tablosu ile bilançosunda dikkat çekici tutarda hataya yol açıldığı anlaşılmıştır.

Aşağıda tablolarda 2023 yılında enflasyon düzeltmesi işlemi gerçekleştirilen 250 Arazi ve Arsalar Hesabındaki değişimler ile olması gereken değişimler yer almaktadır.

Tablo 5: 2023 Yılında 250 No.lu Arazi ve Arsalar Hesabında Kayıtlı Tutar İçin Yıl Sonunda Yapılan Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri

Düzeltilme Katsayısı (A)	Düzeltilmeye Esas Alınan Değer (TL) (B)	Düzeltilmiş Değer (TL) C= (A*B)	Muhasebe Kaydına Yansıtılan Değer (TL) D= (C-B)	250 No.lu Hesabın Dönem Sonu Kapanış Kaydına Esas Tutarı (TL) (C)-
2017 Aralık Ayı Düzeltme Katsayısı/2023 Aralık Ayı Düzeltme Katsayısı 2915,02/316,48 =9,21	16.628.732.345,31	9,21*16.628.732.345,31= 153.150.624.900,31	(153.150.624.900,31- 16.628.732.345,31) =136.521.892.555,00	153.150.624.900,31

Tablo 6: 2023 Yılında 250 No.lu Arazi ve Arsalar Hesabında Kayıtlı Tutar İçin Yıl Sonunda Yapılması Gereken Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri

Düzeltilme Katsayısı (A)	Düzeltilmeye Esas Alınan Değer (TL) (B)	Düzeltilmiş Değer (TL) C= (A*B)	Muhasebe Kaydına Yansıtılması Gereken Değer (TL) D= (C-B)	250 No.lu Hesabın Dönem Sonu Kapanış Kaydında Esas Alınması Gereken Tutarı (TL) (C)-
2023 Mart Ayı Düzeltme Katsayısı/2023 Aralık Ayı Düzeltme Katsayısı 2915,02/2147,4 4 =1,35	16.628.732.345,31	1,35*16.628.732.345,31= 22.448.788.666,17	22.448.788.666,17- 16.628.732.345,31=5. 820.056.320,86	22.448.788.666,17

Yukarıda yer verilen tablolardan da anlaşılacağı üzere 250 Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı varlıklara İdare tarafından 2023 yılı Mart ayında değerlendirme işlemi yapılmasına rağmen enflasyon düzeltmesi işlemlerinde Mart ayı katsayısı yerine 2017 yılı Aralık ayı katsayısının esas alınarak hesaplama yapılması sonucunda; anılan hesabın kapanış kaydına esas tutarı 22.448.788.666,17 TL olmalıyken 153.150.624.900,31 TL olmuş, dolayısıyla 250 No.lu hesapta 130.701.836.234,15 TL tutarında fazla gösterime yol açılmıştır.

Diğer yandan 2023 yılında enflasyon farklarının dönem sonunda aktarımının yapıldığı karşılık hesabı olan 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabında 250 No.lu hesaptan kaynaklı enflasyon düzeltmesi tutarının 5.820.056.320,86 TL olması gerekirken 136.521.892.555,00 TL olduğu, dolayısıyla bu hesapta da 130.701.836.234,15 TL tutarında fazlalık bulunduğu anlaşılmıştır.

Neticede bilanço hesaplarından olan 250 ve 570 No.lu hesaplardaki hatalar, 2024 mali yılı tablolarını da etkilemiştir.

2023 yılında enflasyon düzeltme işlemi uygulanan 250 Arazi ve Arsalar Hesabındaki tutar için 2024 yılında taşıma katsayıları kullanılarak yeni değer belirlenmiş olup bu işlemlerle ilgili olarak; yapılan kayıtlarla olması gereken kayıtların bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 7: 250 No.lu Hesapta Enflasyon Düzeltmesi Yapılmış Tutar İçin 2024 Yılında Gerçekleştirilen/Gerçekleştirilmesi Gereken Taşıma İşlemleri

Taşıma Katsayısı (2024 Yılı Aralık Ayı Katsayısı/2023 Yılı Aralık Ayı Katsayısı)	Düzeltilmiş Değer=(Taşıma Katsayısı*Düzeltilmeye Esas Değer) (TL)	Muhasebe Kaydına Yansıtılan Değer=(Yeni Değer-Eski Değer) (TL)	Dönem Sonunda 250 No.lu Hesabın Bakiyesi (TL)
Kamu İdaresi Kayıtlarında Yer Alan Yeni Değerlere Esas Taşıma İşlemleri			
3746,52/2915,02=1,28	(1,28*153.149.392.900,31) =196.031.222.912,39	(196.031.222.912,39- 153.149.392.900,31) =42.881.830.012,08	196.031.222.912,39
Yapılması Gereken Taşıma İşlemleri			
3746,52/2915,02=1,28	(1,28*22.448.788.666,17) =28.734.449.492,70	(28.734.449.492,70- 22.448.788.666,17) =6.285.660.826,53	28.734.449.492,70

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere 250 Arazi ve Arsalar Hesabında kayıtlı varlıklardan 2023 yılında enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulmuş olanlar için 2024 yılı dönem sonunda taşıma katsayısı ile yeni değer belirlense de düzeltmeye esas alınan değer bir önceki yıl hatalı olduğundan, yeni belirlenen değer de hatalı olmaktadır. Dolayısıyla 2024 yılında taşıma katsayısıyla yeni değeri 196.031.222.912,39 TL'ye ulaşan ve 2024 mali yılı sonunda yayımlanan bilançoda da aynı tutarın yer aldığı 250 Arazi ve Arsalar Hesabındaki tutar, esasında 28.734.449.492,70 TL olmalıdır. Dolayısıyla anılan hesapta 167.296.773.419,69 TL tutarında fazlalık mevcuttur.

250 No.lu hesapta geçmiş yılda enflasyon düzeltmesi yapılmış varlıklar için 2024 yılında gerçekleştirilen yeni değer belirleme hesaplamaları sonucu oluşan düzeltilmiş tutarlar pozitif ise dönem sonunda bilanço hesaplarından olan Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılmakta ve faaliyet sonuçları tablosunda da enflasyon düzeltmesi tutarı gösterilerek dönem faaliyet sonucuna eklenmektedir. Dolayısıyla 2024 yılında 250 No.lu hesapta gerçekleştirilen yeni değer belirleme işlemindeki hatadan dolayı faaliyet sonuçları tablosundaki enflasyon düzeltmesi tutarı ve dönem faaliyet sonucu sırasıyla 43.367.771.814,94 TL ve 44.045.488.980,81 TL olarak yer almışsa da bu tutarların yine sırasıyla

(43.367.771.814,94 TL-42.881.830.012,08) + 6.285.660.826,53=6.771.602.629,39 TL ve 7.449.319.795,26 TL olması gerekmektedir. Dönem faaliyet sonucu olarak gösterilmesi gereken 7.449.319.795,26 TL, aynı zamanda bilançoda 59 Dönem Faaliyet Sonuçları Hesap Grubunda yer alması gereken tutar olup bilançodaki 44.045.488.980,81 TL de esasen 7.449.319.795,26 TL olmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından bulgudaki tespitlere iştirak edilmiş, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü ile iletişime geçilerek gerekli düzeltme ve kayda alma işlemlerinin yapılacağı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; 2023 yılında uygulamaya geçen ve 2024 yılında da devam eden enflasyon düzeltilmesi uygulamasına konu hesaplardan olan 250 Arazi ve Arsalar Hesabında enflasyon düzeltilmesi işlemine esas hesaplamaların hatalı olması sebebiyle; 2024 yılı faaliyet sonuçları tablosundaki enflasyon düzeltilmesi tutarı ve dolayısıyla dönem faaliyet sonucu tutarı, bilançoda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı ve Dönem Faaliyet Sonucu Hesap Grubu doğru ve güvenilir bilgi içermemektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Proje Yardımları ve Bazı Gelirlerin Muhasebeleştirilmesinde Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi Usullerine Uyulmaması

Üniversitenin diğer kurumlardan aldığı proje yardımları ile döner sermaye işletmesinin gayrisafi hasılatı üzerinden aktarılan araştırma projeleri payı gelirlerinin muhasebe kayıtlarının, tahakkuk esaslı muhasebe sistemine uygun olmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un "Muhasebe sistemi" başlıklı 49'uncu maddesinde sistemin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulacağı ve yürütüleceği, kamu hesaplarının kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı düzenlenmiştir.

Kanun'un 50'nci maddesinde bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirme işlemi yapılacağı belirtilmektedir. Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup döneminin belirlendiği 51'inci maddede ise kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterileceği, tahakkuk ettirilecek giderlerin Devlet muhasebesi kayıtlarında ekonomik sınıflandırmanın dördüncü düzeyini de kapsayacak şekilde gösterileceği hükmü bulunmaktadır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir-gider işlemlerinin tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sisteminin bir gereği olarak kamu gelir ve giderlerinin ilk önce tahakkuk kayıt işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

Özel bütçeli bir kurum olan Üniversite, belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere gelir tahsil etme ve bu gelirlerden harcama yapabilme yetkisine sahiptir. Bu kapsamda Üniversite, projelerde kullanılmak üzere ve cari nitelikte mal ve hizmetlerinin finansmanı amacıyla kurumlardan proje yardımları, burs destekleri, araştırma projelerinin finansmanında kullanmak üzere döner sermaye işletmesinin gayrisafi hasılatından belirli bir payı gelir olarak almaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 2023 yılında yayımlanan Üniversiteler Ortak Detaylı Hesap Planında, söz konusu gelirlerin tahakkukunda kullanılacak hesaplar ve kodlar 120 4 5 1 2 Özel Bütçeli İdarelerden Alınan Proje Yardımları, 120 4 5 1 13 Yükseköğretim Kurumu Burs Destekleri ve 120 5 2 6 16 Araştırma Projeleri Gelirleri şeklinde belirlenmiştir.

Kamu İdaresi tarafından konu ile ilgili olarak 14.01.2025 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığına çağrı açılarak sorunun çözümüne yönelik destek talep edildiği, ancak Bakanlık tarafından iletilen yanıtın mevcut sorunun giderilmesi açısından yeterli olmadığı, ilgili mevzuat çerçevesinde çözüm sağlandığında gerekli muhasebe kayıtlarının ivedilikle yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından kullanılan muhasebe programının, bulguda yer verilen proje destekleri ile ilgili gelirlerin tahakkuk kayıtlarının yapılmasına esas hesap kodlarının kullanılmasına izin vermediği için sorunun çözümü için başvuru Hazine ve Maliye

Bakanlığı; projelere ilişkin kayıtların proje dosyası işlemleri kısmında proje dosyası açılarak takip edilebileceği, tahsilat yapılırken tahsilat işlemleri menüsünden, "proje dosyası tahsilat işlemleri proje menüsünden tahsilat" seçilince bütçe hesaplarının çalışmayacağı cevabını vermiş olup bu cevap İdarenin de belirttiği üzere bulgu konusu hesap kodlarıyla alakalı değildir.

Sonuç olarak; kurum alacaklarının tahakkuk kayıtlarının yapılması varlık, borç ve yükümlülüklerin muhasebe sistemi üzerinden izlenmesine, kurumun mali durumu ve performansının açık, anlaşılabilir ve doğru bir biçimde ortaya konulmasına olanak sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır.

BULGU 2: Yarıyıl Sınav Dönemlerinde Ders Veren Öğretim Elemanlarının Ek Ders Ücreti Hesabında Ders Yükünü Doldurma Şartının Aranmaması

Dönem sonu sınavlarının gerçekleştirildiği tarihlerde ders vermeye devam eden öğretim elemanlarına ödenecek ek ders ücretinin hesabında, haftalık ders yükünün dikkate alınmadığı tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Çalışma esasları" başlıklı 36'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında; öğretim üyesinin, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu yükseköğretim kurumunda haftada asgari on saat, öğretim görevlisinin haftada asgari on iki saat ders vermekle yükümlü olduğu, beşinci fıkrasında rektör, rektör yardımcısı, dekan, enstitü ve yüksek okul müdürlerinin ders verme yükümlülüğünün bulunmadığı, başhekimler, dekan yardımcısı, enstitü ve yüksekokul müdür yardımcısı ve bölüm başkanlarının ise haftada asgari beş saat ders vermekle yükümlü oldukları, hükümleri bulunmaktadır.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun "Ek ders ücreti" başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasında; 2547 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elamanlarına görev ünvanlarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödeneceği, son fıkrasında yaz ve yarıyıl tatillerinde yapılan öğretim için verilecek ek ders ücretinin hesabında ders yükünün dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir.

16.09.2005 tarihli Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Genel Kurul toplantısında alınan karar ile yürürlüğe konulan “Ders Yüğü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar”ın 1’inci maddesinin (b) fıkrasında; yaz ve yarıyıl tatillerinde yapılan eğitim-öğretim faaliyetleri için ödenecek ek ders ücretinin tespitinde, haftalık ders yükünü doldurmuş olma koşulunun aranmayacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; öğretim elemanlarının ek ders ücretine hak kazanabilmeleri için öncelikle, (maaş karşılığı) vermekle yükümlü oldukları haftalık zorunlu ders yükünü doldurmuş olmaları gerekmektedir. Diğer taraftan, yaz ve yarıyıl tatili dönemlerinde ders yükü aranmaksızın yapılan her bir ders için ek ders ödemesi yapılması mümkün olmakla birlikte, final sınavlarının devam ettiği dönemde henüz yaz/yarıyıl tatili başlamamış olduğundan, bu dönemler için öğretim elemanlarına haftalık zorunlu ders yükünü tamamlamadan ek ders hesaplanması mümkün değildir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Mülga Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 29.03.2017 tarihli ve 45516914-110.04.07-(831.107)-3111 sayılı görüş yazısında da; yılsonu sınavlarının yapıldığı tarihlerin yarıyıl tatili ve yılsonu tatilinin bir parçası olarak kabul edilme imkanının bulunmadığı, zira bu dönemde eğitim öğretim faaliyetinin bir parçası olan sınavlar devam ettiğinden öğrenciler için tatilin henüz başlamadığı, bu sebeple de yarıyıl/yılsonu sınavlarının yapıldığı dönemlerde yapılacak olan ek ders ücretlerinin hesabında haftalık zorunlu ders yükünün dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Fırat Üniversitesinde dönem sonu sınavlarının gerçekleştiği tarihlerde öğretim elemanlarının haftalık zorunlu ders yükü dikkate alınmaksızın ek ders ücreti hesaplaması yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından, yükseköğretim kurumlarında yapılan eğitim-öğretim faaliyetlerinin eğitim-öğretim dönemi ile bunların dışında kalan yaz ve yarıyıl tatili dönemlerinden oluştuğu, dönem sonu sınavlarının yapıldığı günlerde eğitim-öğretim döneminin bitmiş olduğu, enstitüler dışında kalan birimlerde ders ve faaliyetlerin yapılmadığı, Yükseköğretim Kurulunca çıkarılan Ders Yüğü Tespitinde Uyulacak Esaslar’ın 2’nci maddesinin (a) bendi gereği; teorik derslerin ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde açılabilceği, uzmanlık alan derslerinin de bu kapsamda değerlendirilerek Enstitü Yönetim Kurulunca tez danışmanının atandığı tarihte başlayacağı ve Enstitü Yönetim Kurulunun öğrencinin mezuniyetine karar verdiği tarihe kadar yarıyıl ve yaz tatillerinde de devam edebileceği belirtilerek, Üniversitede yarıyıl derslerinin sona erdiği tarihten yeni yarıyıl

derslerinin başlayacağı tarihe kadar olan süreçte, dersler sona erdikten sonra dönem sonu sınavlarının da içinde bulunduğu dönemde Enstitülerde öğretim üyelerine, üstlendikleri danışmanlık görevleri kapsamında uzmanlık alan dersleri ve tez çalışmaları için zorunlu ders yükü aranmadan ek ders ücreti ödenmesinde mevzuata aykırılık bulunmadığı ifade edilmiştir.

Ayrıca İdare cevabında Yükseköğretim Genel Kurulunun 07.07.2011 tarihli ve 15 sayılı oturumunda yükseköğretim kurumlarının dönem hesabında, dönem sınavları hariç bir dönemin 14 hafta (70 iş günü) dikkate alınarak düzenleme yapılmasına karar verildiği ve üniversitelerin akademik takvimlerini buna göre düzenlenmeleri, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından tüm üniversitelere gönderilen 19.02.2024 tarih ve E-...-11099 sayılı yazıda da bir eğitim ve öğretim döneminin sınavlar hariç yine 14 hafta (70 iş günü) belirlenmesi gerektiği bilgisi verilerek Fırat Üniversitesinin akademik takvimine göre ilk ders döneminin 2 Ekim 2023-14 Ocak 2024 arası, yarıyıl sınavlarının 15 Ocak-28 Ocak 2024 arası, ikinci ders döneminin ise 26 Şubat-14 Haziran 2024 arası belirlendiği, 2914 sayılı Kanun'un 11'inci maddesinin son fıkrasında *“yaz ve yarı yıl tatillerinde yapılan öğretim için verilecek ek ders ücretinin hesabında ders yükü dikkate alınmaz”* hükmü gereğince sınav döneminde dersler bittiğinden, enstitülerde sınav döneminde verilen derslerin ek ders hesabında ders yükünün aranmadığı bilgisine yer verilmiştir. Ancak yarıyıl sonu sınavları eğitim öğretim faaliyetinin bir parçası olup bu sınavların yarıyıl tatili veya yaz tatili kapsamında değerlendirilmesi, dolayısıyla yarıyıl sonu sınavlarına denk gelen tarihlerde enstitülerde yapılan dersler ve diğer akademik faaliyetler neticesinde hesaplanacak ek ders ödemelerinin tespitinde haftalık ders yükü zorunluluğunun aranması gerektiği, İdarenin sunmuş olduğu akademik takvimde de yarıyıl sınavlarının bitim tarihi olan 28 Ocaktan ikinci dönemin başlangıç tarihi olan 26 Şubata kadar geçen sürenin yarıyıl tatili olup ek ders hesabında ders yükünün dikkate alınmaması gereken dönemin, bu dönemde verilecek derslerde mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; eğitim öğretim sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmesi gereken ve tatil döneminden sayılmayan dönem sonu sınav dönemlerinde, öğretim elemanlarının verdikleri derslerin ek ders ücreti hesaplanırken, zorunlu ders yükünün de dikkate alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Üniversitede istihdam edilen sürekli işçilerin birikmiş ücretli izinlerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun;

-“Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri” başlıklı 53'üncü maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verileceği, yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği,

-“Yıllık ücretli izne hak kazanma ve izni kullanma dönemi” başlıklı 54'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; işçinin anılan maddenin diğer fıkralarına ve Kanun'un 55'inci maddesine göre hesaplanacak her hizmet yılına karşılık yıllık izninin gelecek hizmet yılı için kullanılacağı,

-“Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti” başlıklı 59'uncu maddesinin birinci fıkrasında; iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği,

hükümleri bulunmaktadır.

Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin “İzin Kullanma Dönemleri” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; işveren veya işveren vekilleri tarafından bu Yönetmelik'in 15'inci maddesinde belirtilen izin kurulu veya 18'inci maddeye dayanılarak bunun yerine geçenlere danışılmak suretiyle işyerinde yürütülen işlerin nitelik ve özelliklerine göre yıllık ücretli izinlerin, her yılın belli bir döneminde veya dönemlerinde verileceğini tayin edebileceği, düzenlemesi mevcuttur.

Üniversitede yürütülen denetim sonucunda; 2024 yılsonu itibarıyla 52 gün üzerinde birikmiş izin hakkı olan 211 işçinin bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yıl içinde emekli olan bir personele yıllık izin ücreti ödendiği de görülmüştür. Yıllar itibarıyla birikmiş olan yıllık izin hakkı, işçi emekli olduğunda veya iş sözleşmesi son bulduğunda ücrete dönüşerek işçiye ödenmekte ve kurumun mali yükünü artırmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından işçilere ait birikmiş izinlerin mevcut iş yoğunluğu ve birimlerdeki ihtiyaçlar nedeniyle kullandırılmadığı, önümüzdeki dönemde izinlerin kullandırılması için gerekli düzenlemelerin ve planlamaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; işçilerin birikmiş yıllık izinlerinin Üniversiteye mali yük getirmeyecek şekilde planlanarak kullandırılması için önlem alınması gerekmektedir.

BULGU 4: “Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10’unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Üniversite tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22/d maddesindeki parasal limitler dahilinde gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarına ait harcamaların 2024 yılı toplamının, Üniversitenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10’unu aşmasına karşın Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun’un “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62’nci maddesinin (1) bendinde; Kanun’un 21 ve 22’nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmüne yer verilmiştir.

Üniversitenin 2024 yılı bütçesinde mal alımları için konulan ödenek %10’u 42.307.450,00 TL, yapılan harcama 73.457.323,00 TL, hizmet alımları için konulan ödenek %10’u 1.871.353,00 TL, yapılan harcama ise 6.142.026,00 TL’dir. Dolayısıyla %10 limiti; mal alımlarında %7,36, hizmet alımlarında ise %11,89 oranlarında aşılmış ancak Kamu İhale Kurumundan izin alınmadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulgudaki tespitlerle ilgili gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarında %10 sınırının Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınmadan aşılmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Süreklilik Gösteren İhtiyaçların Kısımlara Bölünmek Suretiyle Temin Edilmesi

Üniversite tarafından 2024 yılı içerisinde satın alma işlemleri gerçekleştirilen kuru gıda, süt ürünleri, hazır yemek ve kırmızı et alımlarının ihale yapılmaksızın, kısımlarına bölünerek doğrudan temin yoluyla edinildiği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesi gereğince her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde

edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlamasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Anılan Kanun'un “Harcama talimatı ve sorumluluk” başlıklı 32'nci maddesinin ikinci fıkrasında ise harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygunluğundan, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun,

-“Temel ilkeler” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları, üçüncü fıkrasında; eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği,

-"Uygulanacak ihale usulleri" başlıklı 18'inci maddesinde; idarelerce mal, hizmet ve yapım işlerinin ihalelerinde açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulünden birinin uygulanacağı,

-“Doğrudan temin” başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerde 622.756,00 TL'yi, diğer idarelerde 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüyle karşılanabileceği,

hükümleri bulunmaktadır.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar” başlıklı 14’üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; 4734 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği düzenlemesi bulunmaktadır.

Üniversite yürütülen denetimlerde Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen;

-Süt ürünleri alımı için 12 adet ödeme belgesiyle 984.455,06 TL,

- Kırmızı et ve tavuk alımı için 62 adet ödeme belgesiyle 11.362.609,86 TL,
 - Sebze ve meyve alımı için 17 adet ödeme belgesiyle 2.553.450,83 TL,
 - Kampüs dışındaki fakülte ve yüksek okullara hazır yemek alımı için 30 adet ödeme belgesiyle 5.638.065,00 TL,
- olmak üzere toplamda 20.538.580,75 TL'lik mal alımının, aynı yüklenicilerden kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle sağlandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer verilen tespitlerin mevzuata uygun yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; süreklilik gösteren ihtiyaçlarda 4734 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinde sayılan ihale usullerinin uygulanmayarak doğrudan teminle kısımlara bölmek suretiyle mal temini, mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 6: Kongre ve Sempozyum Projelerinin Bilimsel Araştırma Projesi Niteliği Taşımaması

Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projelerini Destekleme Yönergesi'nde proje türleri arasında kongre ve sempozyum düzenleme projesinin de bulunduğu ve 2024 yılında düzenlenen iki kongre için bilimsel araştırma projesi niteliği taşımadığı halde mali destek verildiği tespit edilmiştir.

Anılan Yönerge'nin "Proje Türleri" başlıklı 11'inci maddesinde kongre, sempozyum düzenleme projesinin; Fırat Üniversitesi ev sahipliğinde veya ortaklığında düzenlenecek ulusal veya uluslararası bilimsel içerikli, bilim ve danışma kurulu gibi organları olan, sözlü veya poster sunumlarının hakem değerlendirmesiyle belirlendiği ve bildiri kitabının basıldığı (veya elektronik ortamda yayınlandığı) kongre/sempozyumlara yönelik destek projeleri olduğu belirtilmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde bilimsel araştırma projesi; tamamlandığında sonuçları ile alanında bilime katkı yapması, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması beklenen bilimsel içerikli, yükseköğretim kurumu içi ve/veya dışı, ulusal ve/veya uluslararası kurum ya da kuruluşların katılımlarıyla da yapılabilecek projeler ile bilim insanı yetiştirme ve araştırma altyapısı kurma ve geliştirme projeleri, şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Bilimsel araştırma projelerinin seçiminde dikkate alınacak ilkeler" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; bilimsel araştırma projelerinin yükseköğretim kurumunun uzman elemanı bulunan her dal ile ilgili, ulusal bilim ve teknoloji politikalarına, ülkenin kalkınma planı hedeflerine, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararlarına veya yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun belirlediği bilim politikalarına uygun konulara öncelik verilerek değerlendirilip seçileceği düzenlemesi bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri uyarınca, bir projenin bilimsel araştırma projesi olarak değerlendirilebilmesi için projenin bilime, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal, sanatsal, kültürel gelişimine ve kalkınmasına katkı sağlaması gerekmektedir. Yönerge'de proje türleri arasında yer verilen kongre, sempozyum düzenleme projesini, Yönetmelik'te tanımlanmış olan bilimsel araştırma projesi kapsamında değerlendirmek mümkün görünmemektedir. Zira bilimsel araştırma projesi, proje teklifi aşamasından sonuç raporu ve bilimsel yayın üretme aşamasına kadar bir bütün olarak düşünülmelidir. Bilimsel araştırma projesinden beklenen çıktılar ve yapılan araştırma ve inceleme faaliyetleri, raporlar ile desteklenerek proje sonuçlandırılmaktadır. Ancak sempozyum ve kongre düzenleme faaliyetlerinin bilimsel araştırma projeleri süreçlerine tabi olmadan gerçekleştirilmesi ve sonuçlandırılması bilimsel araştırma projesi tanımı ile uyuşmamaktadır.

2024 yılı içerisinde yürütülen "Uluslararası Kadın Çalışmaları Konferansı" ile "İslam ve Medeniyet 4. Uluslararası Sempozyum Ahlak" konulu bilimsel etkinlikler, bilimsel araştırma projesi kapsamında desteklenmiştir. Söz konusu bilimsel etkinliklerin proje teklifi ve projenin gerçekleşmesi amacıyla yapılan harcamaları incelendiğinde etkinliklerin sadece konferans ve sempozyum faaliyeti düzenlemekten ibaret olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından verilen cevapta, bilimsel kongre ve sempozyum toplantılarının faydaları ve bilim dünyasına olan katkıları üzerine bir değerlendirme yapılmış ise de bulguda belirtilen husus, Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projelerini Destekleme Yönergesi'nde proje türleri arasında bilimsel araştırma projesi niteliği taşımayan "kongre ve sempozyum düzenleme" projesinin bulunması ve 2024 yılında iki kongre için bilimsel araştırma projesi niteliği taşımadığı halde mali destek verilmesidir.

Sonuç olarak Yönerge'de bilimsel araştırma projesi olarak yer verilen kongre, sempozyum düzenleme projesinin, bilimsel araştırma projesi niteliğine uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

BULGU 7: Bilimsel Araştırma Projeleri Bütçesinin Alt Yapı Projeleri Kapsamında Makine, Cihaz ve Tüketim Malzemesi Alımları için Kullanılması

Üniversitede yürütülen bilimsel araştırma projelerinden olan altyapı projelerinin bir kısmının, mevzuatla belirlenen bilimsel araştırma kriterlerine uygun hazırlanmadığı ve bu projelere ait özel hesabın birimlerin makine, teçhizat ve tüketim malzemesi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde bilimsel araştırma projesi; tamamlandığında sonuçları ile alanında bilime katkı yapması, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması beklenen bilimsel içerikli, yükseköğretim kurumu içi ve/veya dışı, ulusal ve/veya uluslararası kurum ya da kuruluşların katılımlarıyla da yapılabilecek projeler ile bilim insanı yetiştirme ve araştırma altyapısı kurma ve geliştirme projeleri, şeklinde tanımlamıştır.

Anılan Yönetmelik'in "Bilimsel araştırma projelerinin seçiminde dikkate alınacak ilkeler" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; bilimsel araştırma projelerinin yükseköğretim kurumunun uzman elemanı bulunan her dal ile ilgili, ulusal bilim ve teknoloji politikalarına, ülkenin kalkınma planı hedeflerine, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararlarına veya yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun belirlediği bilim politikalarına uygun konulara öncelik verilerek değerlendirileceği ve seçileceği ifade edilmiş ve bilimsel araştırma projelerinin bilime, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal, sanatsal, kültürel gelişimine ve kalkınmasına katkı sağlamasının esas olduğu vurgulanmıştır.

Fırat Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projelerini Destekleme Yönergesi'nin "Proje Türleri" başlıklı 11'inci maddesinde altyapı projeleri; araştırma laboratuvarı, kütüphane, müze, herbaryum, sera ve benzeri bilimsel birim veya merkezlerin geliştirilmesine yönelik projeler şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere altyapı projelerinin de bilimsel araştırma projesi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bilimsel araştırma projesi niteliğinde hazırlanması gereken altyapı projelerinin bilime, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal, sanatsal, kültürel gelişimine ve kalkınmasına katkı sağlaması esastır. Proje seçiminde dikkate alınacak ilkelerin yer aldığı 6'ncı maddede belirtilen hususlara proje dosyasında yer verilmesi ve değerlendirmenin de söz konusu ilkeler çerçevesinde yapılması gerektiği açıktır.

Yapılan incelemede aşağıdaki tabloda yer verilen projelerin, birimlerin laboratuvar, alet, ekipman, cihaz ve sistem altyapısının oluşturulması veya geliştirilmesine yönelik gerçekleştirildiği görülmüş ancak bu projelerden alınan makine, teçhizat ve tüketim malzemelerinin bilime ya da ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına sağlayacağı katkı anlaşılamamıştır.

Tablo 8: Makine, Techizat ve Tüketim Malzemesi Alımı Yapılan Proje Listesi

Proje Kodu	Proje Adı	Harcama Türü	Proje Bütçesi (TL)
RBB.23.03	Bilişim Sistemleri Altyapısının Geliştirilmesi	SSD Harddisk, 8 GB RAM	990.000,00
TAHAM.24.02	Tarım ve Hayvancılık Araştırma ve Uygulama Merkezi Tarımsal Sulama İçin Enerji Altyapısının İyileştirilmesi	Transformator 250 kva, AG Pano	720.000,00
TF.24.05	Yeni Lazer Teknolojisi ile En Modern Minimal İnvaziv Ürolojik Cerrahi Hizmetin Sağlanması için Gerekli Olan Malzeme Alt Yapısının Oluşturulması	Lazer Cihazı	5.500.000,00
TF.24.07	Endovizyon Görüntüleme Sistemi Altyapı Projesi	Görüntüleme ünitesi ve bileşenleri	3.009.600,00
TF.24.40	Tıp Fakültesi Altyapısının ve Tıp Fakültesi Öğrencileri Araştırma Projelerinin Geliştirilmesi	Yolluk, tüketim malzemesi, ses sistemi, bilgisayar, tablet bilgisayar	250.848,00
TF.24.47	Acil Serviste Yatakbaşı Ultrasonografi Gereksinimi	Ultrasonografi	1.210.000,00
TF.24.54	Floresans Boyama Teknikli Yüksek Teknolojiye Sahip Cerrahi Mikroskop Temini	Cerrahi mikroskop	7.600.000,00
İLAF.24.03	Arapça Hazırlık Sınıflarında Akıllı Tahta Kullanımı	Akıllı tahta	295.000,00

Kamu İdaresi cevabında; altyapı projelerinin üniversitelerde bilimsel araştırma ortamının fiziksel ve teknik koşullarının iyileştirilmesine doğrudan katkı sağlayan, uzun vadeli bilimsel üretimin temel taşlarını oluşturan stratejik yatırımlar olarak değerlendirildiği, altyapı projelerinin tek başına yayın üretmeye de çok sayıda araştırma projesine zemin hazırlayarak bilimsel çıktılarının dolaylı olarak artmasını sağladığı, özellikle hastane bünyesinde yürütülen altyapı projelerinin yalnızca akademik araştırma ortamına değil, aynı zamanda toplum sağlığına da doğrudan katkı sağladığı, bu kapsamda yapılan yatırımların tanı ve tedavi süreçlerinin iyileştirilmesine, erken teşhis olanaklarının artırılmasına, güncel ve güvenilir tıbbi verilerin elde edilmesine ve halk sağlığına yönelik yeni yaklaşımların geliştirilmesine imkân sunduğu, altyapı

projelerinin sürdürülebilir araştırma ve sağlık hizmeti faaliyetlerinin temelini oluşturduğu, söz konusu projelerin bilimsel araştırma projesi niteliği taşıdığı ve mevzuatın ruhuna uygun olarak desteklenmeleri gerektiği, desteklenen altyapı projelerinin birkaçında bölgede eksikliği hissedilen ve araştırmacıların bilimsel araştırmalarda faydalanacağı cihazlardan elde edilen sonuçlar ile hastalıklara ve insan sağlığına faydası olacağı düşünülen cihazların alındığı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından, altyapı projelerinin tek başına yayın üretmese de diğer araştırma projelerine zemin hazırladığı ve bu projelerden sağlanan cihazlarla toplum sağlığına faydalı olduğu ifade edilmişse de Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'te bilimsel araştırma projelerinin tanımı yapılırken çeşitleri de sayılmış olup bu projeler arasında olan altyapı projelerinin bilimsel proje olabilmesi için bilimsel içerikli olması, araştırma altyapısı kurulduğunda yaratacağı sonuçların o alanla ilgili bilime katkı yapması, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlaması gerektiği ifade edilmiş, Yönetmelik'in bir diğer maddesinde ise bilimsel araştırma projelerinin seçiminde dikkate alınacak kriterler sıralanmış ve bu kriterler esas alınarak yapılacak değerlendirmede bilimsel araştırma projelerinin bilime, ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal, sanatsal, kültürel gelişimine ve kalkınmasına katkı sağlamasının esas olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. Dolayısıyla bulguda sözü edilen altyapı projelerinin hiç birisinde bu projeler sonucunda beklenen faydanın ne olacağı ile ilgili bir değerlendirme yapılmadığı, sadece alım yapılacak makine, teçhizat ve tüketim malzemelerine yer verildiği görülmüş olup bu haliyle İdare cevabı tespitleri karşılamamaktadır.

Sonuç olarak; bilimsel araştırma projelerinin desteklenmesi için ayrılan bütçenin amacına uygun olarak kullanılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Takipteki Alacakların Muhasebe Sisteminde Yer Almaması	2023	Yerine Getirilmedi	14.01.2025 tarih ve 2025/301 No.lu Muhasebe İşlem Fişi ile bulgu konusu hatalar düzeltilmekle birlikte düzeltmeler 2025 mali yılı tablolarına esas olup görüş verilen mali tablolardaki hata devam etmektedir. Bulgu "Denetim görüşünün dayanakları" bölümüne 2 Numaralı bulgu olarak yeniden alınmıştır.
Üniversitenin Davalardan Kaynaklanan Borçlarının ve Yükümlülüklerinin Mali Tablolara Yansıtılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Görüş verilen tablolarda yükümlülüklerin gösterilmemesi sebebiyle konu 2024 yılı raporunda "Denetim görüşünün dayanakları" bölümüne 1 numaralı bulgu olarak yeniden alınmıştır.